

ผลการรักษาด้วยไฟฟ้า ต่ออาการพาร์กินสันชนิด
ในการรักษาผู้ป่วยโรคจิตเภท

นางสาวรจนา อินทะขุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-256-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE EFFECT OF ELECTROCONVULSIVE THERAPY (ECT)
ON PARKINSONISM IN TREATMENT OF SCHIZOPHRENIA**

Miss RODJANA INTAPUT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduation School

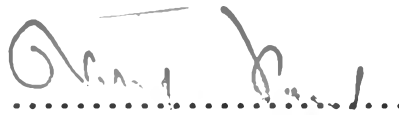
Chulalongkorn University

Academic year 1996

ISBN 974-635-256-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการรักษาด้วยไฟฟ้า ต่ออาการพาร์กินสันชนิดซึม ในการรักษาผู้ป่วย
โรคจิตเภท
โดย นางสาวรจนา อินทะพุด
ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุลิวงศ์)

คณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ แพทย์หญิงนิจศรี สุวรรณเวลา)

ฉบับต้นฉบับบทคัดย่ออาจมีภาพประกอบในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

รจนา อินทะพุด : ผลการรักษาด้วยไฟฟ้า ต่ออาการพาร์กินสันซึม ในการรักษา
ผู้ป่วยโรคจิตเภท (THE EFFECT OF ELECTROCONVULSIVE THERAPY (ECT)
ON PARKINSONISM IN TREATMENT OF SCHIZOPHRENIA) อาจารย์ที่ปรึกษา:
นพ.एम อินทรณ์, 140 หน้า. ISBN 974-635-256-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบอาการพาร์กินสันซึมก่อนและหลังการรักษาด้วยไฟฟ้าในผู้ป่วยโรคจิตเภท โดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคจิตเภท 9 ราย ของแผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่เกิดอาการพาร์กินสันซึม ภายหลังจากการรักษาด้วยยาฮาโลเพอริดอล และมีข้อบ่งชี้ที่จะต้องได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบ accidental sampling ผู้ป่วยแต่ละรายจะได้รับการประเมิน อาการพาร์กินสันซึม โดยผู้วิจัยและจิตแพทย์ด้วยเครื่องมือ Webster Rating Scale ก่อนและหลังการรักษาด้วยไฟฟ้า

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนรวมเฉลี่ยของอาการพาร์กินสันซึม ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการรักษาด้วยไฟฟ้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่คะแนนรวมเฉลี่ยอาการพาร์กินสันซึมลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 55.21 หลังการรักษาด้วยไฟฟ้า

ผลการวิจัยสรุปว่า การรักษาด้วยไฟฟ้า สามารถลดอาการพาร์กินสันซึมที่เกิดจากยาต้านโรคจิต ในผู้ป่วยโรคจิตเภทได้

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....
สาขาวิชา.....สุขภาวะจิต.....
ปีการศึกษา.....๒๕๖๑.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C845185 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD: ELECTROCONVULSIVE THERAPY / PARKINSONISM / SCHIZOPHRENIA
 RODJANA INTAPUT : THE EFFECT OF ELECTROCONVULSIVE
 THERAPY ON PARKINSONISM IN TREATMENT OF SCHIZOPHRENIA
 THESIS ADVISOR : EM INTAKORN M.D. 140 pp. ISBN 974-635-256-3

The purpose of this study was to compare the symptoms of parkinsonism before and after electroconvulsive therapy (ECT) in patients with schizophrenia. The quasi experimental research design was used. The subjects consisted of 9 schizophrenic patients who were admitted in psychiatric department of Chulalongkorn hospital. These patients developed neuroleptic induced parkinsonism at moderate degree after taking haloperidal and were indicated for ECT. Accidental sampling technique was used. The parkinsonian symptoms of each patient were evaluated by the author and a psychiatrist, using Webster Rating Scale before and after ECT.

Data were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and paired t-test. The result showed a significant difference in the parkinsonian symptoms before and after ECT ($p < 0.05$). 55.21% reduction of arithmetic means of the Webster Rating Score was found after treatment by ECT.

The author concluded that ECT reduced parkinsonian symptoms in schizophrenic patients who developed neuroleptic induced parkinsonism.

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....

สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทิกา ทวีชาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ แพทย์หญิงนิจรี สุวรรณเวลา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้ง นายแพทย์ชัชชน โฉ่วเจริญกุล ซึ่งได้กรุณาแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์ ดร.เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติและระเบียบวิธีวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยส่วนหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ไม่อาจกล่าวนามได้ทั้งหมดที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณ ผู้ปกครองตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

สุดท้าย ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ผู้เห็นคุณค่า และสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาตลอดจน ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตลอดมา

รจนา อินทะพน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญ และความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ปัญหาด้านจริยธรรม	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 : โรคจิตเภท	12
ตอนที่ 2 : อาการพาร์กินสันที่สัมพันธ์ที่เกิดจากฮาดันโรคจิต	27
ตอนที่ 3 : การรักษาด้วยไฟฟ้า	36
: ประวัติของการรักษาด้วยไฟฟ้า	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. (ต่อ)	
: ทฤษฎีและกลไกการออกฤทธิ์	41
: ข้อบ่งใช้	43
: ข้อบ่งห้าม	45
: ผลแทรกซ้อน	46
: เทคนิคการทำ ECT	49
: การรักษาด้วยไฟฟ้ากับอาการพาร์กินสันในสัตว์	73
3. วิธีดำเนินการวิจัย	79
: ตัวอย่างประชากร	79
: ขนาดตัวอย่าง	80
: กลุ่มตัวอย่าง	83
: เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	83
: วิธีการวิจัย	88
: การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
: การวิเคราะห์ข้อมูล	89
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย	92
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก.	117
ภาคผนวก ข.	134
ประวัติผู้วิจัย	140